

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Nr.4855A/15.04.2026

Către: Domnul Radu Marinescu, Ministrul Justiției

De la: Sebastian-Ioan Burduja, Deputat PNL, Circumscripția Electorală Nr. 42 București

Obiectul întrebării: Cadrul juridic și strategia de acțiune pentru recuperarea patrimoniului Fundației Emanuil Gojdu din Budapesta

Stimate domnule ministru,

Emanuil Gojdu, avocat și filantrop rom, a dispus prin testamentul autentificat la Budapesta pe 4 noiembrie 1869 ca întreaga sa avere — un complex de 8 clădiri în centrul Budapestei, depozite bancare și titluri de valoare, estimat astăzi la peste un miliard de euro — să fie administrată printr-o fundație purtând numele său, în beneficiul „acelei părți a națiunii române din Ungaria și Transilvania care aderă la credința ortodoxă răsăriteană”.

Obligația Ungariei de restituire a acestui patrimoniu este fundamentată pe două instrumente juridice principale: art. 249 al Tratatului de Pace de la Trianon (1920), care obligă Ungaria să pună la dispoziția statelor succesoare toate fundațiile și legatele destinate cetățenilor care au dobândit cetățenia acestor state, și acordul bilateral din 27 octombrie 1937, ratificat de România în 1938 și de Ungaria în 1940, care prevedea transferul activelor în termen de 30 de zile. Niciuna dintre aceste obligații nu a fost executată.

Patrimoniul a fost naționalizat de guvernul comunist al Ungariei în 1952, iar un acord interstatual din 1953 a confirmat renunțări reciproce. După 1990, proprietățile au intrat în patrimoniul Primăriei Districtului VII din Budapesta, fiind ulterior privatizate în 1999. În 2005, guvernul Tăriceanu a semnat un acord (ratificat prin OUG 183/2005) prin care România ar fi renunțat la pretențiile sale. Parlamentul a respins acest acord în 2006 cu 88 de voturi în Senat, menținând integral drepturile României.

Cu toate acestea, în cele aproape două decenii care au urmat respingerii parlamentare, nu au fost identificate în spațiul public informații privind vreo acțiune juridică întreprinsă de statul român pentru valorificarea acestor drepturi.

Schimbarea de guvern din Ungaria și venirea la putere a premierului Péter Magyar, angajat pe un program pro-european și de respectare a statului de drept, reprezintă un context favorabil pentru reexaminarea tuturor opțiunilor juridice disponibile.

Având în vedere aceste considerente, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și al art. 194-201 din Regulamentul Camerei Deputaților, cu modificările și completările ulterioare, vă adresez, în scris, următoarele întrebări:

1. Care este evaluarea Ministerului Justiției cu privire la situația juridică actuală a patrimoniului Fundației Gojdu? Consideră Ministerul că obligațiile Ungariei care

decurg din art. 249 al Tratatului de la Trianon și din acordul bilateral din 1937 sunt încă în vigoare?

2. Care este analiza Ministerului Justiției privind valabilitatea și efectele juridice ale acordului interstatat din 1953, prin care guvernele comuniste ale celor două state au convenit renunțări reciproce la pretenții? Poate acest acord fi considerat valid din perspectiva dreptului internațional public, având în vedere că a fost încheiat de regimuri nedemocratice, fără legitimitate?
3. A realizat Ministerul Justiției o analiză a căilor legale disponibile pentru recuperarea patrimoniului Gojdu sau pentru obținerea unei compensații echitabile? Au fost evaluate opțiunile de acțiune în instanțele ungare, de arbitraj internațional sau de sesizare a Curții Internaționale de Justiție?
4. Care este cadrul juridic aplicabil pentru formularea unei cereri de restituire sau compensare în raport cu legislația ungară privind proprietatea? A fost evaluată posibilitatea înscrierii unui litigiu sau a unor mențiuni în cartea funciară din Budapesta în legătură cu proprietățile fostei Fundații Gojdu?
5. Există la nivelul Ministerului Justiției un punct de vedere consolidat privind efectele juridice ale respingerii OUG 183/2005 de către Parlament în 2006, respectiv privind menținerea sau nu a pretențiilor României în baza tratatelor anterior menționate?
6. Având în vedere complexitatea dosarului, care implică elemente de drept internațional public, drept succesoral, drept al proprietății și relații bilaterale, consideră Ministerul Justiției necesară constituirea unui grup de lucru interinstituțional pentru elaborarea unei strategii juridice coerente?
7. A fost avută în vedere angajarea de expertiză juridică internațională de specialitate — firme de avocatură cu experiență în dreptul internațional public și arbitraj — pentru a evalua șansele de reușită ale diferitelor căi legale și pentru a asista statul român în eventualele proceduri?

Cu respectul meu,

Sebastian-Ioan BURDUJA

Deputat PNL